

sam zakazivao sastanke i odlazio dalje, zviždući i smeškajući se. Meni je izgledalo da se ničim ne razlikujem od ma kog stranca u gradu. U jednoj usputnoj kafani ispolio sam dve — tri čašice domaće prepećenice. I u susednoj sam popio još dve. Trebalо je da popijem još samo jednu i da se iznova menjam: u očima mi izbjige blagi sjaj, dobijem nekakav unutarnji podstrek za razgovor, pravim pakosne primedbe i postepeno osetim potrebu da budem glavna ličnost. Otvoreno sam ismejavao nekog gosta i isticao sebe nasuprot njemu. Kada mi se ovo smučilo, seo sam u ugao i pevušio tihu melodiju, mada ni sam nisam razaznavao reči. Zatim sam se najednom opet umešao, opet počinjao da se potsmevam i ističem, mada sam se namerno učitvo u isto vreme izvinjavao što smetam. Više nisam osećao potrebu da izadem iz kafane i odem nekud van grada. Bio sam pijan. Trebalо je da me neko zaustavi, da me okuraži ili prosto da se sažali. A samo su me te oči neprestano, zlokobno motrile.

Izgubljeno sam kolatuo očima mutnim od rakijske, bledeči, jedva stajao na nogama. U tome sam, čudno, osećao jedinu nadmoćnost nad svim ljudima. Nad svetom. I nad tim — očima. U nespretnim, naglim i pijanim pokretima krila se moja nemoć, sva besmislenost mog otpora. U tom iskusnom i kobnom oku opažao sam svu tihu lepotu, blagost i prostotu moje smrti. Tada su mi se učinile — duboke, nežne, tople te oči. A što je najglavnije — već sam od toga toliko onemogačao da me je smrt mogla mesiti kao glinu, dajući mi oblik kakav god želi...

Ne znam koliko dugo sam spavao, prebacivši kragnu preko glave. Probudio sam se, usred sna, s nekom tegobom u duši. Pogledao sam najpre jednim okom, onda sam otvorio obe. Bio sam u nedoumici: gde to ležim? Ustao sam, teturačući se, i pogledao uokolo. Obrazi su mi plamtelni i srce mi je jako lupalo. Činilo mi se da još spavam, da ležim u svojoj postelji sav otkriven, a kraj mene da stoje dve najomiljenije igračke: strašni zec sa jednim okom (drugo mu je isčupano) i olovni vojnik. No, bez sumnje, bio sam budan. A drugo, nisam ni ležao u svom krevetu, koji mi riše na san i prethodnog dana opranoj postelji. Stajao sam kraj gomile leštava, a oči su mi zagledane preko njih u neki voćnjak pored puta. Tiho se spuštao veče. Bio sam van grada. Nisam znao kako sam stigao ovamo. Već su se i zvezde počele pojavljivati. U daljini su obasjavale ulične svetiljke. Ukoliko sam više razmišljao, utoliko mi je postajalo jasnije da je sve to zajedno mnogo komplikovanije od svih ostalih slučajeva u mom životu, da je sve nekako sasvim drugačije i možda ni nalik na sve staro.

Onda sam ponovo osetio pogled neumitnih očiju. Iako nedaleko kraj mene, kao da su me gledale sa nekih beskrajnih daljina. Još čudnije, u isto vreme imao sam utisak da me gledaju kao da su kraj mene, mada su u nekim beskrajnim daljinama bile utisnute u plavo nebo. Više nisam mogao da podnesem taj pogled. Pijanog, obuzeo me iznenadni gnev. Kao da sam osetio da se ništa neće promeniti u mom životu. Put je beskrajan. Okretoh se i leđoh nastranu, navukoh kragnu preko glave i zatvorih oči, ali, zagušivši se od plača, skočih i sedoh nasred puta. Nekakav autobus je jurio punom brzinom. To sam dobro video. Već sam osećao u sebi onu naročitu nežnu moć, koju mogu da izazovu samo tajanstvene oči. Ta moć je iz dana u dan rasla, sve se više pojačavala, sve više sazревala, sve to nimalo nije moglo zaobići. Te oči — bile su samo spolja, naizgled kao za sve ljude, ali u stvari samo u onome ko ih u sebi vidi.

Život mi se rasprsnuo u bezbroj sitnih mehurića sna i tame.

zoran vragolov

tri pesme

PESNIK

S pratiptom magle uđe među njih,
izmeša se sa njima, za pogled nevidljiv; SKLAD
sam gleda ko uplašena avet
i tu
ništa ne počinje, nema sumnje
a za početak sumnja je potrebna,
nekad sluša
jer tek nekad zadene se reč
i čudi se
jer za vidjenje potrebno je čudititi se,
ali zar sebe zaglušiti
da bi te drugi čuli

govor mu je njegov dojadio i usta
ne otvaraju se
jer se ne otvaraju kapljije
pred neprijateljem,
i mäslji zemlji su bliže no vodi;

shvata dok jma tri oka
dok reka njegov lik nosi u dva
suprotna pravca

GLASNIK

Niko više ne ide mi u susret
i prošlost je iskuljenja;
u ovom drvoredu jedno drvo dobilo je značaj
u ovom i svim vekovima
po sličnosti i različnosti, drvo
na kojem visi veš inertno suv i čist, drvo
mrtvih paradigm!

ne tražim i ne objavljujem
zajedničku bellinu i modritinu svesti,
ne stidim se titule izneverioca
pred sobom među njima koji su spremni
na izneverenje,
ne pretvaram se u magli maglom prevarenih,
samo, samo bih da zaustavim šuškanje
i pljesak
na terasi prošlosti
na usni prodatog mora, na putu preklinanja
i produžetka.

POSLEDNJA STANICA

Stigao je ne znajući mesto dolaska.
Kuća se rušila u savezu
sa nepodmitljivom zemljom, jer smrt
ne prima mesto.

Grad se ispunji ljudima
i reč obilazi i mrišće.

Sedeo bi u naslonjači
dok bi deca pričala život
iz Gornjih gradova, pričajući dugo
da bi duže trajalo, ponavljajući,
a kad bi otišla, zaboravivši da zatvore usta
za ceo jedan život,
on bi i dalje sedeо u sandučku illi kadi
ili škrinji za sve, mrmlijajući
da je orah davno posećen,
da se kuća drži na olucima, da su ljudi
zauvek odselili,
mrmlijajući alli ne prokljinjući
mesto dolaska koje mu je ipak draga
jer nerazdrojiv je deo
njegovog završenog puta.

»šuke pa mi«, slovensko ljudsko gledališče, celje